

547. Sotsiaalministri otsus üksikute puude, rändrahnude ja allikate looduskaitse alla võtmise asjus.

1. juuli 1940.

Alus: Loodushoiu seaduse (RT 1940, 31, 253) § 13.

Võtta looduskaitse alla ja kanda looduskaitse registrisse:

A. Puud:

1. Paide taliõuna emapuu Järvamaal Paide linnas Pikk tän. nr. 49 aias. Omanik Rudolf Kleinberg.
2. Kuie kooli ilupärnad Järvamaal Vajangu vallas Kuie kooli A-9 krundil. Kolm vana pärna. Puude mõõted: ümbermõõt I-sel 4,5 m, II-sel 2,0 m ja III-dal 1,9 m, kõrgus vastavalt 17 m, 16 m ja 18 m. Omanik Vajangu vallaomaavalitsus.
3. Hundimäe mänd Järvamaal Vajangu vallas Hundimäe A-6 talu krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 2,5 m, kõrgus 17 m. Omanik Gustav Tomberg.
4. Kadrina algkooli hobukastan Virumaal Undla vallas Kooli nr. 43 krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 1,8 m, võra läbimõõt 12 m, kõrgus 15 m. Omanik Undla vallaomavalitsus.
5. Ärna talu suurelehine pärn Pärnumaal Audru vallas Soomra küla Erma-vallaomavalitsus. Puu mõõted: ümbermõõt maapinnalt 3,53 m, võra laius 18 m, kõrgus 24 m, vanadus 150 a. Omanik Jüri Kodasma.
6. Põhja-toa talu tamm Pärnumaal Audru vallas Soomra küla Põhja-toa (Põhja-Jüri) nr. 100 talu krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 4 m, tüvi neljajaruline, harude ümbermõõdud 1,8 m, 1,37 m, 1,02 m ja 1,61 m. Omanik Maria Paugus.
7. Põhja-toa talu kaks metsõunapuud Pärnumaal Audru vallas Soomra küla Põhja-toa (Põhja-Jüri) nr. 100 talu krundil. Puude mõõted: ümbermõõt 1,10 m ja 2,05 m, võra laius vastavalt 9 m ja 8 m, kõrgus 10 m ja 8 m. Omanik Maria Paugus.
8. Põhja-Vanatoa talu metsõunapuu Pärnumaal Audru vallas Soomra küla Põhja-Vanatoa (Põhja-Jüri-Jaan) nr. 99 talu krundil. Puu kaheharuline, millede mõõted: ümbermõõt 1,07 ja 1,13 m; võra laius 6 m, kõrgus 8 m. Omanik Jaan Vinter.
9. Pansu-Peetri talu metsõunapuu Pärnumaal Audru vallas Soomra küla Panso-Peeter nr. 91 talu krundil. Puu mõõted: võra laius 4,0 m, kõrgus 5,25 m, tüvi moodustab tõmpnurga, mille üks külg horisontaalne. Omanik Jaan Vinter.
10. Vangu kadakas Viljandimaal Holstre vallas Vangu nr. 107 talu krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 0,87 m, võra laius 4 m, võra kuhjakujuline, kõrgus 6,3 m. Tüvi seest mäda. Omanik Jaan Laane.
11. Suislepa õuna emapuu Viljandimaal Suislepa vallas Uue-Suislepa endise mõisa aias Viljapuuäed A-30 talu krundil. Omanik J. Tomp.
12. Illi-Jüri talu jalakas Tartumaal Konguta vallas Illijüri nr. 19 talu krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 3,65 m, võra läbimõõt 8 m. Omanik M. Mälk.
13. Aru talu ilupuud Tartumaal Konguta vallas Aru A-37 talu krundil. Vanad pargi puud. Asukoht tähendatud kaardil punasega. Omanik Arnold Priius.
14. Matu-Hansu talu kaks jalakat Tartumaal Konguta vallas Matu-Hansu nr. 23 talu krundil. Ühe jalaka ümbermõõt 3,2 m, võra läbimõõt 8 m. Omanik Arnold Priius.
15. Norra talu männisalu neli vana mändi ja kaks kaske Tartumaal Konguta vallas Norra nr. 25 talu krundil. Puude mõõted: mändidel — ümbermõõdud 1,75 m,

1,75 m, 1,40 m ja 1,30 m, kaskedel 1,80 m ja 2,00 m, võra läbimõõt kaskedel vastavalt 7 m ja 8 m. Omanik Johannes Must.

16. Risti pedajas Valgamaal Sangaste metskonnas Ruusa vahtkonnas Laatre-Mõneku maantee kaldal. Puu ümbermõõt 2,5 m, kaheharuline, tüvi täis sisselõigatud riste (arvult umbes 100). Puu seotud rahvatraditsioonidega. Omanik Eesti Vabariik.

17. Iigaste elupuu Valgamaal Karula vallas Kesk-Iigaste A-16 talu krundil. Puu mõõted: ümbermõõt 3,30 m, kuueharuline, kõrgus 11 m. Omanik E. Schultz.

Kõikide puude kohta on maksev järgmine kaitsealatus:

Nende puude mahavõtmine, koorimine, okste murdmine ja igasugune kahjustamine ja vigastamine on keelatud.

B. Rändrahnud:

1. Mikhkli talu rändrahn Harjumaal Anija vallas Mikhkli A-55 talu krundil. Kivi mõõted: pikkus 6,6 m, kõrgus 4,0 m, ümbermõõt 19,5 m. Omanik H. Mäe.
 2. Vahu talu „Pilliroosoo“ rändrahn Virumaal Illuka vallas Ohakvere küla Vahu nr. 12 talu krundil „Pilliroo soos“. Kivi mõõted: pikkus 4,30 m, laius 4,20 m, kõrgus 1,45 m. Omanik Nikolai Veiram.
 3. Kiratsi küla „ristikivi“ Saaremaal Kuressaare vallas Kiratsi küla Posti A-144 talu krundil. Kivi mõõted: pikkus 4,26 m, laius 3,60 m, kõrgus 2,5 m. Omanik Aleksander Järsk.
 4. Rannu vahtk. kv. nr. 10 rändrahn Tartumaal Konguta metskonnas Rannu vahtk. kv. nr. 10 peal. Kivi mõõted: pikkus 3 m, laius 2,5 m, kõrgus 2,30 m. Omanik Eesti Vabariik.
 5. Matu-Hansu talu rändrahn Tartumaal Konguta vallas Matu-Hansu nr. 24 talu krundil. Kivi mõõted: ümbermõõt 15,20 m, kõrgus 1,40 m. Omanik A. Must.
- Kõikide rändrahnude kohta on maksev järgmine kaitsealatus:
- Nende rändrahnude lõhkumine, kuju või ilme muutmine või teisiti kahjustamine on keelatud.

D. Allikad:

1. Pätsi allikas Pärnumaal Merimetsas Tahkuranna valla Reiu mõisa järgi oleva mõisamaakoha „Laevasõidu A/S Lennuki“ (kinn. nr. 1975) maa-alal ühes maaribaga allika ümber allika keskelt 5-meetrilise raadiusega, äravoolu kraavi ja ühenduskraaviga Merimetsa allikani, mille asend näidatud punase punktiiriga. Omanik Laevasõidu A/S Lennuk.
2. Merimetsa allikas Pärnumaal Tahkuranna vallas Reiu mõisa järgi oleva mõisamaakoha „Laevasõidu A/S Lennuki“ (kinn. nr. 1975) maa-alal ühes maaribaga allika ümber 5-meetrilise raadiusega allika keskelt, äravoolu kraaviga Pätsi allikani, mille asend näidatud kaardil punase punktiiriga. Omanik Laevasõidu A/S Lennuk.

Kaitsealatus: Keelatud on allika põhja kuju ja välisilme muutmine ilma Loodushoiu- ja Turismi-instituudi loata, samuti vete reostamine ja ärajuhtimine. Vee võtmine on allikatest lubatud Pärnu linnavalitsuse poolt antud korralduste alusel.

Sotsiaalminister N. Ruus.

Loodushoiu- ja Turismi-instituudi direktor P. Pärt.